

รายงานการเสวนาภาษาอังกฤษ*

เรื่อง Myanmar : Year Zero Plus One เมียนมา : ในวันที่ต้องเริ่มนับหนึ่งใหม่

วันอังคารที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เวลา ๑๕.๐๐ - ๑๖.๔๕ นาฬิกา

ทาง Zoom และถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊ก Thai PBS

ANN ASIA NEWS NETWORK

The Jakarta Post

jointly present free webinar on

Thai PBS

MYANMAR : YEAR ZERO PLUS ONE

One year ago on Feb 1, 2021 – the Myanmar military staged a coup and the country descended into chaos ever since. Amid loss of lives, growing displaced persons and hungry millions, the geopolitical hotspot of Myanmar has shaken the region. Is there a light at the end of the tunnel or an inevitable black hole?

Date : Feb 1, 2022

Time : 3 pm BKK & Jar / 2.30 pm Yangon

Panelists

- Aung Myo Min**
Minister for Human Rights, National Unity Government
- Dr. Sasa**
Minister of Internal Coop. National Unity Government
- Laelitia van den Assum**
Member of Asian Com on Rakhine set up by Aung San Suu Kyi
- Saw Nimrod**
Secretary of ANU's Foreign Affairs Dept
- Bertil Lintner**
Strategic Consultant
- Kobzak Chutikul**
Former Thai Ambassador
- Kyaw Win**
Burmá Human Rights Network
- Panitan Wattanyagorn**
Chairman, Thai IR's Security Advisory Committee
- Kornelius Purba**
Senior Editor, The Jakarta Post
- Gen. Nipat Thonglek**
former Thai Defense Permanent Secretary

Co-moderators
Dian Septiani, The Jakarta Post
Pana Janviroj, Asia News Network

Please Scan Here to Participate

Live on FACEBOOK @ThaiPBS @ThaiPBSWorld

เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ กองทัพเมียนมาก่อการรัฐประหาร ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สภาพโกลาหล นับแต่นั้น ประชาชนเสียชีวิตจำนวนมาก ผู้คนไร้ที่อยู่อาศัย ต้องหนีภัยการสู้รบ คนจำนวนมากต้องเผชิญกับ ภาวะอดอยาก ขาดแคลน วิกฤตในเมียนมากำลังส่งผลต่อภูมิรัฐศาสตร์ในระดับภูมิภาค อาเซียนจะดำเนินการอย่างไร ประชาคมโลกจะหาทางออกได้หรือไม่ จึงนำมาสู่การเสวนาในวันนี้

* รายงานนี้เป็นการสรุปการเสวนาซึ่งดำเนินการเป็นภาษาอังกฤษ

การเสวนาออนไลน์ครั้งนี้ ได้มีการอภิปรายจากวิทยากรเพื่อเสนอมุมมองในการหาทางออกร่วมกันต่อสถานการณ์ภายในเมียนมา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยวิทยากรที่เข้าร่วมการเสวนามีทั้งตัวแทนจากกลุ่มชาติพันธุ์ในเมียนมา อดีตนักการทูต ตัวแทนจากภาครัฐของไทยทั้งอดีตและปัจจุบัน ผู้สื่อข่าว ซึ่งล้วนเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญประเด็นเมียนมา ทั้งนี้ สารสำคัญของการเสวนาสรุปลได้ ดังนี้

๑. แนวทางการแก้ไขปัญหาของอาเซียนด้วยฉันทามติ ๕ ข้อ วิทยากรส่วนมากเห็นว่าเป็นความตกลงที่เป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะหากประชาคมโลกปล่อยให้เป็นเรื่องของอาเซียน เนื่องจากข้อเสนอที่ต้องการให้เมียนมายอมรับตามฉันทามติ ๕ ข้อนั้นขัดแย้งกับหลักการไม่แทรกแซงการเมืองภายในของอาเซียนเอง ดังนั้นประชาคมโลกต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหอย่างจริงจังหากต้องการให้สถานการณ์ทางการเมืองของเมียนมายุติ เช่น มาตรการที่เป็นรูปธรรมไม่ว่าจะเป็นการคว่ำบาตรกองทัพเมียนมาหรือความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมต่อประชาชนเมียนมา การจัดการประชุมระหว่างประเทศเพื่อหาทางออกในประเด็นต่าง ๆ จนกว่าจะบรรลุผล

๒. สถานการณ์การต่อสู้ระหว่างกองทัพเมียนมาและประชาชน มุมมองจากภายนอกมองว่าสถานการณ์จะเลวร้ายลงเพราะผู้นำกองทัพเมียนมาจะไม่มีวันยอมแพ้ เนื่องจากความพ่ายแพ้หมายถึงอนาคตของผู้นำทหารที่ก่อการรัฐประหาร ขณะที่ตัวแทนจากกลุ่มชาติพันธุ์มองว่า การก่อรัฐประหารครั้งนี้ทำให้เกิดความสามัคคีระหว่างกลุ่มต่าง ๆ จนกล่าวได้ว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การต่อสู้ของเมียนมาที่สามารถผสานประชาชนทุกกลุ่มให้เป็นหนึ่งเดียว และเชื่อว่าความเข้มแข็งของประชาชนจะนำไปสู่ชัยชนะ

การเสวนาครั้งนี้จัดโดย The Jakarta Post, Thai PBS และ Asia News Network ดำเนินรายการผ่านโปรแกรม Zoom และถ่ายทอดสดผ่านทางเฟซบุ๊ก Thai PBS โดยมีรายละเอียดของการเสวนา ดังนี้

ผู้ร่วมเสวนา ได้แก่

๑. นาย Bertil Lintner	ที่ปรึกษาด้านกลยุทธ์
๒. นาย Saw Nimrod Andrew	เลขาธิการกิจการต่างประเทศ KNU
๓. นาง Laetitia van den Assum	อดีตเอกอัครราชทูตราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ประจำประเทศไทย (๒๕๓๘-๒๕๔๓) และสมาชิกคณะกรรมการที่ปรึกษารัฐยะไข่
๔. พลเอก นิพัทธ์ ทองเล็ก	อดีตปลัดกระทรวงกลาโหม
๕. รองศาสตราจารย์ ดร.ปนิธาน วัฒนายากร	ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านความมั่นคง
๖. นาย Kornelius Purba	บรรณาธิการอาวุโสหนังสือพิมพ์ The Jakarta Post
๗. นายกอบศักดิ์ ชูติกุล	อดีตเอกอัครราชทูตราชอาณาจักรไทย
๘. ดร. Sasa	รัฐมนตรีกระทรวงความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ
๙. นาย Kyaw Win	เครือข่ายสิทธิมนุษยชนเมียนมา

ผู้ดำเนินรายการ ได้แก่

๑. นายพนา จันทรวีโรจน์	บรรณาธิการ Asia News Network
๒. นางสาว Dian Septiari	สื่อมวลชนสายการทูต The Jakarta Post

สำหรับนาย Aung Myo Min รัฐมนตรีกระทรวงสิทธิมนุษยชน รัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ ซึ่งได้รับเชิญเป็นวิทยากรในการเสวนาวันนี้ไม่สามารถเข้าร่วมเนื่องจากมีปัญหาด้านสุขภาพ

นายพนา จันทรวีโรจน์
ผู้ดำเนินรายการ

นางสาว Dian Septiari
ผู้ดำเนินรายการ

ก่อนเริ่มการเสวนา นายพนา จันทรวีโรจน์ ขอให้วิทยากรและผู้ร่วมฟังการเสวนาสงบหนึ่งเป็นเวลา ๓๐ วินาที เพื่อไว้อาลัยแก่ผู้เสียชีวิตในช่วงเวลา ๑ ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่กองทัพเมียนมากระทำรัฐประหารเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ จากนั้นจึงขอให้วิทยากรกล่าวถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับเมียนมาในปี ๒๕๖๕ จากมุมมองประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละท่าน

นาย Bertil Lintner ที่ปรึกษาด้านกลยุทธ์ นักข่าวชาวสวีเดนเป็นที่รู้จักในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านเมียนมา

นายพนา จันทรวิโรจน์ : ภาพรวมของเมียนมาในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

นาย Bertil Lintner : วันนี้ (๑ กุมภาพันธ์) ครบรอบ ๑ ปีที่กองทัพเมียนมาก่อการรัฐประหารและเข้ายึดอำนาจ ประชาชนแสดงออกด้วยการประท้วงรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า Silent Strike ซึ่งครั้งนี้นับเป็นครั้งที่ ๓ ร้านค้าต่าง ๆ ปิดเจียบ ถนนหนทางปราศจากผู้คน โดยกองทัพเมียนมามีการข่มขู่ (ถึงชีวิตหรือถูกจับกุม) กับผู้ที่คิดเข้าร่วมการประท้วงก่อนจะเกิดการประท้วงจริง นอกจากนั้น ที่ผ่านมายังมีการประท้วงเล็ก ๆ เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวโดยกลุ่มคนวัยหนุ่มสาว หากมองในภาพรวมทั้งประเทศพบว่าความรุนแรงของการต่อสู้ของประชาชนย้ายจากเมืองไปสู่ชนบท นับเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ ที่มีการต่อสู้เกิดขึ้นในเมือง (Myanmar's heartland) นอกจากนั้น เป็นการต่อสู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ตามชายแดน และเมืองอื่น ๆ เช่น เขตมัณฑะเลย์ (Mandalay Division) เขตยะไข่ (Rakhine Division) จนถึงสามเหลี่ยมปากแม่น้ำอิรวดี มีระเบิดเกิดขึ้นบ่อยครั้งที่ย่างกุ้งและมัณฑะเลย์ สิ่งที่ต้องพิจารณาจากการต่อสู้เหล่านี้ คือ จะเห็นว่ามี การต่อสู้ของกลุ่มย่อย ๆ ราว ๑๐๐-๒๐๐ กลุ่ม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการต่อสู้ของกลุ่มต่าง ๆ ไม่มีกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นศูนย์กลางบังคับบัญชา ไม่มีกลยุทธ์ เป็นการต่อสู้ที่เกิดขึ้นตามจุดต่าง ๆ แต่กองทัพยากที่จะจับกุม อย่างไรก็ตาม การต่อสู้ของกลุ่มต่าง ๆ ยังไม่อาจทำให้กองทัพอ่อนแอหรือออกจากอำนาจได้ ประเด็นไม่ได้อยู่ที่อำนาจของกองทัพเพราะประชาชนยินดีต่อสู้กับกองทัพ แต่อยู่ที่อาวุธ กองทัพมีทั้งรถถัง ปืนใหญ่ อาวุธยุทโธปกรณ์ครบครัน ประชาชนไม่มีอาวุธ แต่มีสื่อออนไลน์ เห็นได้ว่ารัฐบาลเอกภาพแห่งชาติได้รับความเห็นอกเห็นใจจากประชาชน ซึ่งแตกต่างจากรัฐบาลผสมที่จัดตั้งขึ้นที่ชายแดนไทยเมื่อปี ๒๕๖๓ ซึ่งดูแยกตัวออกจากมวลชนนั้นเป็นเพราะสื่อที่มีบทบาทสำคัญต่อการต่อสู้ของประชาชนครั้งนี้ ทำให้ประชาชนได้รับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นจากโลกภายนอก ได้รับรู้ท่าทีของโลกภายนอก เมื่อไม่นานมานี้มีการประชุมออนไลน์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับตัวแทนจาก NUG^๑ กลุ่มชาติพันธุ์

^๑ รัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ (National Unity Government: NUG)

รวมทั้งรักษาการประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เกิดขึ้นในปี ๒๕๓๓ ประเด็นต่อมาคือ ท่าทีของประเทศเพื่อนบ้านต่อวิกฤตในเมียนมา ไทยและอินเดียมียุทธศาสตร์ภัยและความมั่นคงตามชายแดนที่ต้องกังวล ส่วนจีนแม้เป็นประเทศเพื่อนบ้านแต่มีผลประโยชน์ระยะยาวที่ได้รับจากเมียนมา เพราะเป็นประเทศเดียวที่ให้ทางผ่านจีนจากอ่าวเบงกอลไปสู่มหาสมุทรอินเดีย จีนต้องการความไร้เสถียรภาพของเมียนมาเพราะสามารถควบคุมและจัดการกับความไร้เสถียรภาพของเมียนมาได้ ในทางตรงข้ามหากสันติภาพและประชาธิปไตยกลับคืนสู่เมียนมา จีนจะเป็นประเทศแรกที่ต้องสูญเสียผลประโยชน์เนื่องจากต้องเสียจุดยุทธศาสตร์ (stronghold) ที่สำคัญจากสายสัมพันธ์ที่มีกับกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น กองทัพว่า (The United Wa State Army) ทางตอนเหนือของประเทศซึ่งมีความตกลงหยุดยิงกับกองทัพเมียนมา หากถามถึงความเป็นไปได้ที่กลุ่มต่อต้านจะมีชัยชนะเหนือกองทัพ ตนคิดว่าแทบเป็นไปไม่ได้ ทั้งนี้ ต้องไม่ลืมว่ากองทัพมีอำนาจในเมียนมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๕ และแม้เมียนมาอยู่ในช่วงเวลาแห่งประชาธิปไตยหรือช่วงเวลาเปิดประเทศในปี ๒๕๕๔-๒๕๖๔ กองทัพยังคงมีอำนาจมากที่สุด สำหรับประเด็นความเป็นไปได้ที่กองทัพจะแตกแยกตนมองว่าเป็นไปไม่ได้เลย และหากจะเกิดเหตุเช่นนั้นคงจะเกิดสงครามกลางเมืองและสถานการณ์เลวร้ายกว่าที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อาจจะต้องมองโลกแง่ร้ายแต่ ๑ ปีที่ผ่านมาหลังการรัฐประหารครั้งนี้ตนยังมองไม่เห็นสัญญาณที่ดี

นายพนา จันทร์วิโรจน์ : ถ้าเช่นนั้นขณะนี้เมียนมาอยู่ในสภาวะสงครามกลางเมืองหรือไม่

นาย Bertil Lintner : กล่าวได้ว่าสงครามกลางเมืองเกิดขึ้นมานานแล้วตามพื้นที่ชายแดน แต่หากพิจารณาจากตอนกลางของประเทศไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นสงครามกลางเมือง นอกจากนั้น ทางตอนเหนือและอีกหลายส่วนของประเทศกองทัพสามารถควบคุมพื้นที่ได้ จึงยังไม่ถือว่าเป็นสงครามกลางเมือง

นาย Saw Nimrod เลขาธิการกิจการต่างประเทศ KNU

นางสาว Dian Septiari : ภาพรวมสถานการณ์เมียนมาที่จะเกิดขึ้นในปี ๒๕๖๕ จะเป็นอย่างไร ประเด็นความตกลงหยุดยิงจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ กลุ่ม KNU^๒ มีความร่วมมือหรือความสัมพันธ์กับกลุ่มอื่น เช่น NUG, CRPH^๓ และ PDF^๔ มากน้อยเพียงใด

นาย Saw Nimrod : อันดับแรกขอสดุดีแก่ผู้กล้าที่สละชีวิตเพื่อเสรีภาพและประชาธิปไตย ประชาชนเหล่านี้เป็นผู้กล้าและประชาคมโลกควรให้การสนับสนุน สำหรับประเด็นความตกลงหยุดยิงนั้น จากประสบการณ์ของกลุ่ม KNU เราบรรลุความตกลงหยุดยิง ๒ ฝ่ายครั้งแรกในปี ๒๕๕๕ ซึ่งเราเชื่อว่าความตกลงนี้จะนำไปสู่ประชาธิปไตยของเมียนมา แต่ภายหลังความตกลงหยุดยิงหรือการเจรจาทางการเมืองผ่านไป ๑๐ ปี แม้สถานการณ์บางอย่างจะดีขึ้น แต่กระบวนการทั้งหมดยังไม่สมบูรณ์และไม่ครอบคลุม เนื่องจากมีกลุ่มติดอาวุธเพียง ๑๐ กลุ่มที่ลงนามความตกลงหยุดยิง ส่วนกลุ่มที่เหลือยังคงต่อสู้กับรัฐบาลกลาง ส่วนตัวมองว่า รัฐประหารทำให้กระบวนการที่ดำเนินการมาตลอดยากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่ม KNU และกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่ได้สร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจที่มีต่อรัฐบาลในช่วงเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา แม้ว่าเราจะยังคงเรียกร้องความตกลงหยุดยิงเพียงฝ่ายเดียว (unilateral ceasefire) แต่สิ่งที่ต้องการมากไปกว่านั้น คือ หวังให้มีเสถียรภาพและเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในประเทศ อีกประเด็นหนึ่งคือ นับตั้งแต่การรัฐประหารกลุ่ม KNU ได้ร่วมงานอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มเรียกร้องประชาธิปไตย กลุ่มติดอาวุธ EAO^๕ โดยเฉพาะ NUG และ NUCC^๖ ทำให้เห็นว่าทุกกลุ่มต้องการโอกาสที่จะทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุสู่กองกำลังประชาธิปไตย (Democratic Forces) โดยเมื่อเร็ว ๆ นี้ NUG และ NUCC ได้จัดการประชุม People's Assembly เพื่อรวมพลังกลุ่มต่าง ๆ ให้เป็นหนึ่งเดียว บทบาทของ People's Assembly คือหาทางยุติบทบาทของกองทัพและนำพาประเทศไปสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบสหพันธรัฐ (Federal Democratic

^๒ สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (The Karen National Union: KNU)

^๓ คณะกรรมการผู้แทนแห่งสหภาพ (The Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw: CRPH)

^๔ กองกำลังพิทักษ์ประชาชน (The People's Defense Force: PDF)

^๕ กลุ่มติดอาวุธชาติพันธุ์ (Ethnic Armed Organisations: EAOs)

^๖ สภาที่ปรึกษาเพื่อเอกภาพแห่งชาติ (National Unity Consultative Council: NUCC)

System) เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ประชาคมโลกควรให้ความสำคัญและสนับสนุนเพื่อนำไปสู่การเจรจาในประเทศและความร่วมมือต่อไปในอนาคต

นาง Laetitia van den Assum อดีตเอกอัครราชทูตราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ประจำประเทศไทยและเมียนมา สมาชิกคณะกรรมการที่ปรึกษารัฐยะไข่ (Advisory Commission on Rakhine State)

นายพนา จันทวิโรจน์ : จากการติดตามสถานการณ์เมียนมาอย่างใกล้ชิด อีกทั้งยังรับหน้าที่อยู่ ณ กรุงเฮก ปี ๒๕๖๕ นี้ มีอะไรที่จะเกิดขึ้นในเมียนมาในมิติกระบวนการทางกฎหมายระหว่างประเทศ จะมีการเพิ่มระดับการคว่ำบาตรของนานาชาติซึ่งจะกระทบต่อธุรกิจขนาดใหญ่หรือไม่ และจะหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการคว่ำบาตรกระทบต่อประชาชนเมียนมาได้หรือไม่

นาง Laetitia van den Assum : อันดับแรกขออธิบายธรรมชาติของวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเมียนมาซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำความเข้าใจ เนื่องจากนานาชาติยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน วิกฤตทางการเมืองเมียนมาไม่ใช่เรื่องของสองฝ่ายที่สามารถนำปัญหามาถกบนโต๊ะเจรจากันได้ เพราะวิกฤตทางการเมืองเกิดขึ้นจากกองทัพเมียนมาซึ่งกระทำโดยไม่มีเหตุผล ด้วยการละเมิดรัฐธรรมนูญ ล้มรัฐบาล ล้มล้างผลการเลือกตั้งทำลายกระบวนการสันติภาพ การกระทำเหล่านี้ทำให้ประชาชนลุกขึ้นมาต่อสู้ กล่าวได้ว่าการก่อรัฐประหารครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์เมียนมาที่ประชาชนทั่วประเทศรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเป็นสิ่งเดียวที่กองทัพเมียนมาบรรลุผลสำเร็จ สำหรับมิติระหว่างประเทศนั้นจะเห็นได้ว่าเลขาธิการสหประชาชาติได้มอบหมายให้ Independent Investigative Mechanism on Myanmar (IIMM) สอบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในเมียนมา และอำนาจของคณะทำงานนี้ยังรวมถึงการสอบสวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้นตั้งแต่กองทัพก่อรัฐประหาร เมื่อวานนี้เลขาธิการสหประชาชาติกล่าวว่า ข้อมูลที่เราได้รับจากแหล่งต่าง ๆ ใน ๑ ปีที่ผ่านมา ระบุว่า ทุกวันนี้มีคนตายอย่างน้อย ๑,๐๐๐ คนต่อวันจากสาเหตุอาชญากรรมต่อมนุษยชาติและอาชญากรรมสงครามที่เกิดขึ้นแทบทุกวัน อย่างไรก็ตาม จากผลงานของ IIMM ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

ณ กรุงเฮก จึงมีกำหนดการไต่สวนในประเด็นเมียนมาขึ้นใหม่ซึ่งจะเริ่มในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ เนื่องจากมีคำร้องขอจากรัฐบาลชุกก่อนเกิดรัฐประหารให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศพิจารณาคดีเมียนมาอีกครั้ง นอกจากนี้ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศยังมีการสอบสวนอาชญากรรมในการบังคับเนรเทศชาวโรฮิงจาเกือบ ๕๐,๐๐๐ คนจากเมียนมาไปยังบังกลาเทศ ซึ่งเมียนมาไม่ใช่รัฐภาคีของธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ (Rome Statute of the International Criminal Court หรือเรียกโดยย่อว่า ธรรมนูญกรุงโรม) แต่บังกลาเทศเป็นรัฐภาคี และเราต้องดูสิ่งที่เกิดขึ้นตั้งแต่ในเมียนมาจนถึงสิ้นสุดที่บังกลาเทศ โดยขณะนี้ยังอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริง และยังไม่ทราบว่ายัยการจะมีข้อค้นพบเบื้องต้น (Preliminary Findings) เมื่อใด นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ขององค์การสหประชาชาติยังเรียกร้องศาลอาญาระหว่างประเทศให้พิจารณาเรื่องเมียนมา เพราะไม่มีท่าทีใดจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งไม่มีข้อมติที่เป็นฉันทามติเกี่ยวกับเมียนมาออกมาในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาเนื่องจากมีบางประเทศในคณะมนตรีฯ มีความเห็นคัดค้าน ทั้งยังไม่มีคำแนะนำอย่างเป็นทางการต่อกรณีเมียนมาด้วย หลายประเทศจึงมีความเป็นห่วงและเสนอมาตรการหรือแนวทางเพื่อจัดการกับวิกฤตที่เกิดขึ้นในเมียนมา เช่น ให้นำเรื่องนี้ไปสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

พลเอก นิพัทธ์ ทองเล็ก อดีตปลัดกระทรวงกลาโหม

นายพนา จันทรวีโรจน์ : เนื่องจากประเทศไทยยังติดอยู่กับปัญหาเดิม กล่าวคือ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ มีชาวเมียนมาพลัดถิ่นจำนวนมากเข้ามาอาศัยอยู่ในค่ายผู้ลี้ภัย ๙ แห่งตามแนวชายแดนไทย-เมียนมา มีความคิดเห็นต่อสถานการณ์ขณะนี้อย่างไร จะพัฒนาต่อไปอย่างไร โดยเฉพาะชาวเมียนมาพลัดถิ่นพยายามข้ามพรมแดนมาฝั่งไทย ขณะที่นานาชาติต่างหวังว่า ไทยจะให้ที่พักและให้ความช่วยเหลือในวิกฤตที่เกิดขึ้นขณะนี้

พลเอก นิพัทธ์ ทองเล็ก : ตนเกษียณจากกระทรวงกลาโหมตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ แต่ยังคงติดตามข่าวคราวสถานการณ์ ชายแดนไทย-เมียนมา มาโดยตลอด เนื่องจาก ๒๐ ปีที่แล้ว ตนมีหน้าที่และความรับผิดชอบในตำแหน่งเจ้ากรมกิจการชายแดนทหาร กองทัพบก จึงมีโอกาสได้ติดตามและดูแลสถานการณ์ชายแดน และ

ยังคงติดตามมาจนทุกวันนี้ ขอย้อนกลับไปในปี ๒๕๓๑ เมื่อเดือนสิงหาคม ที่กลุ่ม ๘๘๘๘ (8888 Uprising) ลุกขึ้นต่อสู้กับรัฐบาลในขณะนั้น เป็นการต่อสู้ที่มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก การต่อสู้จบลงโดยกองทัพเมียนมากระทำรัฐประหาร เหตุการณ์นี้เป็นจุดเริ่มต้นนำมาสู่ปัญหาของไทย ประชาชนจากเมียนมาหลังไหลเข้ามาฝั่งไทยตลอดชายแดนเมียนมา-ไทย คิดเป็นระยะทางกว่า ๒,๔๐๐ กิโลเมตร ประเทศไทยใช้เวลาเป็นปีในการจัดตั้งค่ายผู้ลี้ภัย ๙ แห่งตลอดชายแดน และมีผู้ลี้ภัยรวมทั้งสิ้นมากที่สุดถึง ๒๐๐,๐๐๐ คน โดยค่ายผู้ลี้ภัยที่ใหญ่ที่สุด คือ ค่ายฯ บ้านแม่หละมีผู้ลี้ภัยประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน ค่ายฯ ที่ใกล้กรุงเทพฯ ที่สุดตั้งอยู่ในจังหวัดราชบุรี ทั้งหมดนี้เป็นภารกิจและเป็นภาระของไทยที่ต้องจัดการและดูแล ต่อมาสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) ได้เข้ามาช่วยเหลือโดยจัดตั้งโครงการตั้งถิ่นฐานใหม่ (Resettlement Program) ซึ่งในช่วงเริ่มต้นการดำเนินการเป็นไปด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาในการรับผู้ลี้ภัยประมาณ ๗๐,๐๐๐ คน ต่อมาประมาณ ๕ ปีที่แล้วโครงการตั้งถิ่นฐานใหม่ได้ยุติลง รัฐบาลไทยจึงพยายามเจรจากับรัฐบาลเมียนมารวมทั้งกองทัพเมียนมาเพื่อรับผู้ลี้ภัยในค่ายอพยพกลับ แต่กลับได้รับการปฏิเสธจากเมียนมาโดยตั้งเงื่อนไขว่า ผู้ลี้ภัยชาวเมียนมาต้องมีเอกสารยืนยันถิ่นฐานที่จากมา จึงกลายเป็นปัญหาใหญ่เพราะผู้ลี้ภัยเหล่านี้มาจากพื้นที่ชนบทจึงไม่มีเอกสารยืนยันตัวตน ปัจจุบันรัฐบาลไทยยังคงดูแลผู้ลี้ภัยทั้ง ๙ แห่ง และกลายเป็นมรดกตกทอดของไทยที่ถูกถล่ม โดยผู้ลี้ภัยประมาณ ๘๐,๐๐๐-๙๐,๐๐๐ คน ยังตกค้างอยู่ในไทยและไม่มีประเทศที่ ๓ ยอมรับผู้ลี้ภัยเหล่านี้ ทั้งรัฐบาลเมียนมาเองไม่ยอมรับกลับประเทศเช่นกัน กลายเป็นภาระและผลกระทบโดยตรงต่อชายแดนไทย และยังมีผู้อพยพใหม่ซึ่งแยกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ผู้ลักลอบเข้าประเทศโดยผิดกฎหมายประมาณ ๖๐-๑๐๐ คนต่อวันและอาจมากถึง ๑,๐๐๐ คนต่อวัน ซึ่งด่านชายแดนต้องตรวจสอบว่าผู้ลักลอบเหล่านี้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาหรือไม่ และยังมีผู้ลักลอบเข้าประเทศทางชายแดนเพื่อหางานทำในไทย ทั้งนี้ ไทยยังคงยินดีดูแลผู้ลี้ภัยเหล่านี้ แม้ว่าจะเป็นเวลา ๓๗ ปีแล้วก็ตามและยังคงมีผู้ลี้ภัยรายใหม่เข้ามาอย่างต่อเนื่อง

รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านความมั่นคง

นางสาว Dian Septiari : ปี ๒๕๖๕ นี้ ประเทศไทยจะมีแนวทางอย่างไร และกระทรวงการต่างประเทศมีแนวทางทางการทูตอย่างไร มีความคืบหน้าอย่างไร ประเทศไทยจะมียุทธศาสตร์ใหม่ต่อวิกฤตเมียนมาหรือไม่

รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร : สถานการณ์เมียนมายังไม่มีแนวโน้มดีขึ้น ดังที่ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านให้ความคิดเห็นว่าตลอดชายแดนไทย-เมียนมามีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ทางกรมการค้าระหว่างประเทศภายหลังจากช่วงฤดูร้อน (dry season) ผ่านพ้นไปในอีกไม่กี่สัปดาห์ข้างหน้า การต่อสู้อาจลดน้อยลง ถึงกระนั้นยังคงมีชาวเมียนมาเข้ามาฝั่งไทยทุกวันทั้งหนีภัยจากการสู้รบและเพื่อแสวงหาโอกาสในการทำงาน แม้ว่ามีความรุนแรงงานเมียนมาทำงานอยู่ในประเทศไทยจำนวนมากแล้วก็ตาม นอกจากนั้น ไทยต้องจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวในหลายจังหวัดโดยได้รับความช่วยเหลือจากหลายภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาทางการไทยสามารถควบคุมและดูแลพื้นที่ตามพรมแดนได้เป็นอย่างดีทำให้การหลบหนีเข้าฝั่งไทยเป็นไปได้ยาก แต่เรามีโอกาสทราบว่าสถานการณ์เช่นนี้จะจบลงเมื่อไร และหากวิกฤตในเมียนมาเลวร้ายอีกครั้ง โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ อาจส่งผลให้นักลงทุนต่างชาติถอนตัวจากเมียนมาซึ่งเป็นสิ่งที่น่ากังวล สำหรับปีนี้ นอกจากการติดตามสถานการณ์ชายแดนเป็นระยะทางกว่า ๒,๔๐๐ กิโลเมตรแล้ว ยังมีภารกิจในส่วนอื่น ๆ ที่ต้องเพิ่มความเข้มข้นยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านมนุษยธรรม ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุขต่างเป็นห่วง ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ยิ่งทำให้การจัดการยุ่งยากขึ้น นอกจากนั้น ยังมีปัญหาผู้อพยพพลัดถิ่นการต่อสู้ในเมียนมาเข้ามายังประเทศไทย ชาวเมียนมาที่รอการช่วยเหลือตามชายแดนไทย-เมียนมาอีกนับพันคน ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ของไทย และองค์กรระหว่างประเทศจึงหาแนวทางความช่วยเหลือให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม ยิ่งวันเวลาผ่านไปเราจะยิ่งเสียโอกาสในการให้ความช่วยเหลือประชาชนชาวเมียนมาและทำให้ชาวเมียนมาบาดเจ็บและเสียชีวิตมากขึ้น ดังนั้น เราจึงหวังว่าผู้นำอาเซียนจะเห็นพ้องในฉันทามติ ๕ ข้อและผลักดันให้เกิดการปฏิบัติจริง สำหรับแนวทางทางการทูตของไทยเราไม่ได้นิ่งเฉยในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม แม้ว่ากระทรวงการต่างประเทศจะไม่ได้รายงานต่อรัฐสภาถึงการเยือนเมียนมาเนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไม่ต้องการประชาสัมพันธ์การเดินทางเยือนเมียนมาเพื่อส่งมอบความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ทั้งนี้ ตนในฐานะประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านความมั่นคงจะเร่งรัดให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้การช่วยเหลืออย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม ยังมีการต่อสู้ประปรายที่แม่สอดและเชียงรายจึงอาจทำให้ความช่วยเหลือไม่ถนัดนัก

นายพนา จันทรวินิจ : ผลกระทบของการค้าชายแดนและการประกอบธุรกิจจากสถานการณ์ทางการเมืองของเมียนมานับตั้งแต่กองทัพเมียนมาทำรัฐประหาร

รองศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน วัฒนายากร : รายงานการค้าชายแดน (Border Trade) เป็นคนละส่วนกับการค้าระดับประเทศ (National Trade) ทั้งนี้ การค้าระหว่างไทย-เมียนมาได้รับผลกระทบตั้งแต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา และต่อเนื่องถึงสถานการณ์ทางการเมืองของเมียนมาซึ่งเกิดการต่อสู้ในช่วงฤดูร้อนระหว่างประชาชนและกองทัพ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบที่เป็นตัวเลขแน่นอนไม่สามารถตอบได้ขณะนี้ แต่คาดว่ารายงานการค้าชายแดนจะทรบภายในไตรมาสแรกของปีนี้ สำหรับการค้าในภาคส่วนอื่น เช่น พลังงาน ยังสามารถดำเนินต่อไปแม้ว่าอาจได้รับผลกระทบเช่นกัน และเพิ่มเติมอีกว่า ผลกระทบที่กล่าวไป

ข้างต้นนั้นเป็นผลกระทบระยะสั้นที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ปิดจุดผ่านแดนถาวร (Border Checkpoint) สำหรับผลกระทบในระยะยาวพบว่า ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา การค้าไทย-เมียนมา เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๕-๑๐ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาคธุรกิจ โดยเฉพาะในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา การค้าชายแดนไทย-เมียนมา ณ จุดผ่านแดนถาวรที่แม่สอด และระนองเพิ่มขึ้น ๒ เท่า ซึ่งสถิติที่แสดงผลตรงข้ามกันเช่นนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจ อย่างไรก็ตาม ภาพรวมของผลกระทบจำเป็นต้องได้รับการประเมินและวิเคราะห์โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นาย Kornelius Purba บรรณาธิการอาวุโสของหนังสือพิมพ์ The Jakarta Post เป็นผู้ที่ติดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในมหาสมุทรอินเดีย และนโยบายของอาเซียนต่อเมียนมา

นายพนา จันทร์วิโรจน์ : อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ ได้ยืนยันให้เมียนมาปฏิบัติตามฉันทามติ ๕ ข้อของอาเซียนแต่กองทัพเมียนมาไม่ให้ความสำคัญเพราะประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมดไม่มีความคิดเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้น รัฐบาลอินโดนีเซียจะดำเนินการในประเด็นนี้อย่างไร จะจัดให้มีการเจรจาทวิภาคีหรืออย่างไร

นาย Kornelius Purba : เมื่อครั้งที่อินโดนีเซียและบรูไนเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมอย่างเร่งด่วนเมื่อ ๒๔ เมษายนปีที่ผ่านมา เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาวิกฤติเมียนมา โดยมีผู้นำมาเลเซียและสิงคโปร์ให้การสนับสนุนและเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว ส่วนผู้นำฟิลิปปินส์และไทยไม่ได้เข้าร่วมการประชุมเพราะยึดหลักการไม่แทรกแซงการเมืองภายในของอาเซียน ผลการประชุมนำมาซึ่งฉันทามติ ๕ ข้อ^๗ ได้แก่ ๑) ยุติความรุนแรงโดยทันที ๒) จัดให้มีการเสวนาระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในเมียนมา ๓) บทบาทของประธานอาเซียนในฐานะทูตพิเศษซึ่งควรเป็นคนกลางในกระบวนการเจรจา ๔) บทบาทของอาเซียนโดยร่วมมือกับศูนย์ประสานงานอาเซียนเพื่อความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการจัดการภัยพิบัติ และ ๕) ทูตพิเศษของอาเซียนต้องสามารถเยือนเมียนมาเพื่อพบปะหารือ

^๗ แถลงการณ์ของประธานการประชุมผู้นำอาเซียน เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๔ ฉบับเต็ม <https://asean.org/wp-content/uploads/Chairmans-Statement-on-ALM-Five-Point-Consensus-24-April-2021-FINAL-a-1.pdf>

กับกลุ่มต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ นายพล Min Aung Hlaing ยอมรับในฉันทามติ ๕ ข้อ แต่ภายหลังเสร็จสิ้นการประชุม ณ กรุงจาการ์เขาปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามฉันทามติ ๕ ข้อตามคำมั่นที่ให้ไว้ในที่ประชุม ในความเป็นจริงผู้นำกองทัพเมียนมาไม่คิดยอมรับฉันทามติ ๕ ข้อแต่แรก อย่างไรก็ตาม นายพล Min Aung Hlaing ทราบดีว่าทางรอดเดียวสำหรับกองทัพคือ ต้องกวาดล้างประชาชนที่เห็นต่างกับกองทัพต่อไป และทราบดีที่นายพล Min Aung Hlaing สามารถแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่นายทหารระดับสูงของกองทัพได้ เขาสามารถยืดเวลาการอยู่ในตำแหน่งได้ต่อไป นอกจากนี้ ตัวเขามั่นใจว่าอาเซียนไม่อาจแสดงบทบาทได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากกรณีของไทยที่กองทัพก่อรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เมื่อปี ๒๕๕๗ และยังคงอยู่ในอำนาจจนถึงปัจจุบันโดยอาเซียนให้การยอมรับพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะผู้นำที่มาถูกต้องตามกฎหมาย นายพล Min Aung Hlaing จึงเทียบเคียงสถานะตนเองกับสถานะของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ต่อมาในเดือนตุลาคม ประธานาธิบดีโจโควี และผู้นำมาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ เห็นพ้องกันว่าอาเซียนต้องลงโทษผู้นำทหารเมียนมา โดยไม่ให้เข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน โดยในที่ประชุมอาเซียนเห็นว่าอาเซียนต้องมีบทบาทมากกว่านี้ เพราะประเทศจีนและนานาชาติไม่ให้ความสำคัญกับวิกฤตเมียนมา เนื่องจากเห็นว่าเมียนมาไม่ใช่ประเทศที่มีความสำคัญที่ทำให้เขาต้องเข้าสู่ความขัดแย้ง จึงปล่อยให้เป็นที่ของอาเซียนที่จะต้องหาทางแก้ปัญหา นายกรัฐมนตรีฮุน เซน แห่งกัมพูชา ซึ่งรับหน้าที่ประธานอาเซียนในปี ๒๕๖๕ ประกาศว่าผู้นำทหารเมียนมาจะได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนก็ต่อเมื่ออาเซียนเห็นว่ากองทัพเมียนมาปฏิบัติตามฉันทามติ ๕ ข้อ ทั้งนี้ เหตุที่นายพล Min Aung Hlaing ไม่ให้คำมั่นใด ๆ เพราะเท่ากับเป็นการฆ่าตัวตาย เขามีแต่หวังว่าประชาชนชาวเมียนมาจะยอมแพ้ในที่สุด และผู้นำกองทัพรุ่นใหม่จะมีอำนาจมากพอที่จะขึ้นมาแทนที่ และอาเซียนจะไม่มีบทบาทในการแก้ปัญหาเพราะยึดมั่นในหลักการไม่แทรกแซงการเมืองภายใน

นายกอบศักดิ์ ชุติกุล อดีตเอกอัครราชทูต มีภูมิหลังการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับโรฮิงจา

นางสาว Dian Septiari : อาเซียนและการตอบสนองระดับภูมิภาค มาตรการของอาเซียนตลอดจน เครื่องมือของอาเซียนอย่างทศพิเศษไม่เข้มแข็งพอที่จะกดดันกองทัพเมียนมาให้เจรจากับกลุ่มต่าง ๆ ดังนั้น อาเซียนจำเป็นต้องมีแผนการใหม่สำหรับปีนี้หรือไม่ และประชาคมโลกจะดำเนินการอย่างไรต่อสถานการณ์ ในเมียนมา

นายกอบศักดิ์ ชูติกุล : ตั้งที่รองศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน วัฒนายากร ได้กล่าวไว้ คือ รัฐบาลไทยจะ เร่งรัด หน่วยงานต่าง ๆ ให้ดำเนินการมากขึ้นเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามแนวชายแดนและคลี่คลายวิกฤติของ เมียนมา ตามที่เราได้รับฟังจากผู้ร่วมเสวนาท่านอื่น ๆ แสดงให้เห็นถึงภาระของไทยในการดูแลตลอดแนวชายแดน กว่า ๒,๔๐๐ กิโลเมตร อย่างไรก็ตาม ไทยไม่ใช่ประเทศเดียวที่มีพรมแดนติดกับเมียนมา บังกลาเทศ อินเดีย และจีนต่างมีพรมแดนติดกับเมียนมา ดังนั้น ประเทศเพื่อนบ้านทุกประเทศจำเป็นต้องดำเนินการมากขึ้น เพื่อคลี่คลายสถานการณ์ ทั้งนี้ อาเซียนเป็นผู้มีบทบาทนำในเวทีระหว่างประเทศและประชาคมโลกต้องการให้ อาเซียนเป็นผู้นำในการแก้ไขประเด็นวิกฤติเมียนมา อย่างไรก็ตาม บางประเทศตระหนักถึงความขัดแย้งภายใน อาเซียนด้วยหลักการไม่แทรกแซงการเมืองภายในซึ่งทำให้การแก้ปัญหาเมียนมาเป็นไปได้ยาก สำหรับประเด็น ที่ว่าจะดำเนินการอย่างไรเพื่อคลี่คลายวิกฤติเมียนมานั้น หากหวังให้การแก้ปัญหาเมียนมาบรรลุผลเราไม่สามารถ ดำเนินการด้วยแนวทางเดิม วิธีการเดิม อาเซียนต้องยอมรับว่ากระบวนการปัจจุบันไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ฉันทามติ ๕ ข้อไม่สามารถคลี่คลายปัญหา ดังนั้น แนวทางดำเนินการในปีนี้เป็นต้องกำหนดเวลาให้แก่ฉันทามติ ๕ ข้อ หากอาเซียนไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ภายในกรกฎาคม ประชาคมโลกต้องยกระดับมาตรการ เพื่อหาทางออก เช่น เปลี่ยนเป็นฉันทามติ ๖ ข้อ โดยเพิ่มความร่วมมือของนานาชาติที่จะมีส่วนในการหารือ ระหว่างประเทศ ได้แก่ ประเทศเพื่อนบ้านของเมียนมา (จีน อินเดีย บังกลาเทศ) สหภาพยุโรป รัสเซีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น โดยสหประชาชาติเป็นผู้จัดให้มีการประชุมระหว่างประเทศขึ้น ต้องหาแนวทางแก้ปัญหาในแต่ละประเด็น จนกว่าการดำเนินการจะบรรลุเป้าหมาย เช่น กับดักทุ่นระเบิดต้องได้รับการแก้ไขให้หมดไป ความช่วยเหลือ ทางมนุษยธรรมต้องเข้าไปในเมียนมา เลขาธิการสหประชาชาติควรเข้าไปสังเกตการณ์สถานการณ์ในเมียนมา ด้วยตนเองแทนการส่งทูตพิเศษ ทั้งหมดนี้คือสิ่งที่ประชาคมโลกและอาเซียนควรดำเนินการในปี ๒๕๖๕ สิ่งที่สำคัญคือ หากอาเซียนและประชาคมโลกยังคงดำเนินแนวทางเช่นที่ผ่านมา ไม่สามารถคาดหวังให้การ แก้ปัญหาประสบความสำเร็จได้

นายพนา จันทรวโรจน์ ได้ถามความคิดเห็นนาง Laetitia van den Assum ต่อประเด็นที่นายกอบศักดิ์ ชูติกุล เสนอว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่จะจัดการประชุมระหว่างประเทศ ซึ่งนาง Laetitia van den Assum มีความเห็นว่า ประชาคมโลกต้องใช้ทุกแนวทางเพื่อให้การแก้ปัญหาเมียนมาบรรลุผล การกำหนดระยะเวลา ของฉันทามติ ๕ ข้อดังที่นายกอบศักดิ์กล่าวเป็นสิ่งที่ดี อีกทั้งไม่ควรปล่อยให้เป็นเรื่องของอาเซียนเท่านั้น แต่ประเทศอื่น ๆ ควรมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือทางการทูตในการดำเนินการเพื่อให้การ ประชุมระหว่างประเทศเกิดขึ้นได้จริง เนื่องจากหากกองทัพเมียนมารู้สึกถูกกดดันอาจทำให้การเข้าร่วมเจรจามี เป็นผล นอกจากนี้ การใช้มาตรการคว่ำบาตรก็เป็นอีกแนวทางหนึ่ง ดังจะเห็นได้ว่าบริษัทผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ ประกาศถอนตัวออกจากเมียนมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าขณะนี้เมียนมาไม่ได้เป็นประเทศที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุน

อีกต่อไป นานาชาติต้องใช้ทุกแนวทางเพื่อให้กองทัพเมียนมาเข้าสู่การเจรจา สำหรับคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกลับไม่มีท่าทีตอบสนองต่อวิกฤตเมียนมา ทำให้ที่ประชุมใหญ่สหประชาชาติจึงมีมติออกมาเมื่อเดือนมิถุนายน ปีที่ผ่านมา เพื่อหาแนวทางยุติสถานการณ์ในเมียนมา รวมถึงการขอให้ประเทศสมาชิกยุติการขายอาวุธให้เมียนมา ดังนั้น ความสำเร็จของการแก้ปัญหาจึงขึ้นอยู่กับเลขานุการสหประชาชาติที่จะพิจารณาถึงเรื่องนี้อย่างจริงจัง รวมทั้งประเทศสมาชิกซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ต้องการให้มีกลไกเพื่อเจรจาทันทีทางออกของสถานการณ์ขณะนี้

จากนั้น นายพนา จันทรวีโรจน์ ได้ถามความคิดเห็นนาย Bertil Lintner กรณีการคว่ำบาตรทางอาวุธว่ามาตรการนี้เป็นไปได้หรือไม่ เนื่องจากมีบางประเทศที่ให้ความช่วยเหลือด้านอาวุธแก่กองทัพเมียนมา โดยนาย Bertil Lintner มีความเห็นว่า กองทัพเมียนมาซื้ออาวุธจากรัสเซีย ซึ่งรัสเซียไม่สนใจว่านานาชาติคว่ำบาตรต่อเมียนมาหรือไม่ จึงเห็นว่า การคว่ำบาตรทางอาวุธไม่สามารถทำให้กองทัพเมียนมาขาดแคลนเครื่องมือในการต่อสู้ได้ และยังไม่เห็นความเป็นไปได้ที่กองทัพเมียนมาจะหันมาเจรจากับประชาคมโลกเพื่อยุติสถานการณ์ในเมียนมาด้วย กองทัพเมียนมาไม่มีทางยอมจำนนแต่จะต่อสู้อย่างไม่ยอมแพ้เพราะหากกองทัพเมียนมาพ่ายแพ้ อาจทำให้ผู้นำกองทัพประสพชะตากรรมที่พวกเขาไม่ต้องการ

ดร. Sasa Minister of International Cooperation, Government of National Integration

นายพนา จันทรวีโรจน์ : ภาพรวมจากภารกิจที่ได้ทำในช่วงเวลา ๑ ปีที่ผ่านมา มีความคาดหวังเช่นไร ในปี ๒๕๖๕

ดร. Sasa : ๓๖๕ วันที่ผ่านมา เป็นช่วงเวลาที่มืดมนที่สุดในประวัติศาสตร์เมียนมา ประชาชนชาวเมียนมาต้องเสียสละชีวิตเพื่อเสรีภาพและประชาธิปไตย กองทัพเมียนมาเผาทำลายสถานที่สำคัญทางศาสนา โบสถ์ เช่นฆ่าประชาชน ขณะเดียวกันสิ่งที่เราได้เห็นจากวิกฤตทางการเมืองครั้งนี้คือความเข้มแข็งของประชาชน ความสามัคคีของประชาชนได้ถือกำเนิดขึ้น กล่าวได้ว่า เป็นครั้งแรกของประวัติศาสตร์เมียนมา ที่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของประชาชนอยู่เหนือความหลากหลายของชนชาติ หากพิจารณาที่กลุ่มที่ต่อต้าน

การรัฐประหารของกองทัพเมียนมา อาทิ CRPH NUCC NUG PDF รวมทั้งกองกำลังติดอาวุธกลุ่มต่าง ๆ ทุกกลุ่มต่างตระหนักถึงการต่อสู้ที่มีมาตลอด ๗๓ ปีที่ผ่านมา เป็นการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเสรีภาพและประชาธิปไตย ไม่ใช่การต่อสู้ที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อปีที่ผ่านมา แต่เกิดมานับ ๗ ทศวรรษ แต่สิ่งหนึ่งที่เราเพิ่งเห็นในปีที่ผ่านมา คือ การต่อต้านการก่อรัฐประหารของกองทัพเมียนมาเกิดขึ้นทั่วทั้งประเทศ การต่อสู้ครั้งนี้ CDM^๔ มีความเข้มแข็งและนับวันจะเข้มแข็งยิ่งขึ้น ในระดับนานาชาติจะเห็นได้ว่า ไม่มีประเทศใดให้การยอมรับกองทัพเมียนมาในฐานะรัฐบาล หากไม่มี NUG CRPH NUCC กองทัพเมียนมาอาจพยายามหาแนวทางรวมประเทศและรวบรวมอำนาจเป็นรัฐบาลได้สำเร็จ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือ เส้นทางที่กองทัพเมียนมาต้องการนั้นถูกปิดกั้นจากประชาคมโลกรวมทั้งอาเซียน แม้จะมีหลักการไม่แทรกแซงการเมืองภายใน แต่อาเซียนก็มีบทเรียน จึงนำมาสู่ฉันทามติ ๕ ข้อ และอาเซียนกำลังออกจากกรอบเดิมที่ยึดมั่นในหลักการไม่แทรกแซงการเมืองภายใน สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า กองทัพเมียนมากำลังพ่ายแพ้อย่างช้า ๆ ขณะที่ประชาชนชาวเมียนมากำลังเดินหน้าไปสู่ชัยชนะ ประชาธิปไตยและเสรีภาพ ประเด็นที่สำคัญตอนนี้ไม่ได้อยู่ที่ “หากเราชนะ” แต่อยู่ที่ “เมื่อไร” สัญญาณต่าง ๆ ชี้ว่า ปีนี้เป็นจุดเริ่มต้นของจุดจบของกองทัพเมียนมา แม้กองทัพเมียนมาจะมีอำนาจ ควบคุมประชาชน แต่กองทัพกำลังสั่นคลอน ดังจะเห็นได้ว่ากองทัพใช้กำลังทางอากาศมากกว่าเนื่องจากไม่สามารถใช้กำลังทหารทางบกได้ แสดงให้เห็นว่า สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปจากปี ๒๕๓๓ กองทัพกำลังประสบความล้มเหลว

นายพนา จันทรวโรจน์ : ยังมีกลุ่มที่ยังไม่เข้าร่วมกับ NUG และพยายามดึงให้เข้ามามีส่วนร่วมบ้างหรือไม่ เพื่อให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

ดร. Sasa : กองทัพเมียนมาไม่ได้เตรียมการหรือไม่มียุทธศาสตร์ที่จะรับมือกับ CRPH NUCC NUG PDF หรือ CDF มาก่อน กองทัพเมียนมาคาดว่าต้องเกิดการประท้วงจากประชาชน แต่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดกลุ่มเหล่านี้ขึ้นมาต่อต้านกองทัพ รวมทั้ง People’s Assembly เป็นสิ่งที่กองทัพเมียนมาไม่คิดว่าจะมีเช่นกัน การต่อสู้มาตลอด ๗๐ ปี ทำให้เกิดสภาพประชาชนซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยประชาชนจากทุกกลุ่ม หากพิจารณาถึงการถือกำเนิดของกลุ่มต่าง ๆ เช่น NUG ตนในฐานะที่มาจากชนชาติคะฉิ่น ทุกกลุ่มชนชาติต่างมองไม่เห็นอนาคตภายใต้การนำของกองทัพเมียนมา ทุกกลุ่มจึงต้องการประชาธิปไตย นี่จึงเป็นโอกาสที่ดีที่สุดของประชาชนเมียนมาที่จะได้รับประชาธิปไตย และไม่มีพื้นที่สำหรับผู้นำเผด็จการกองทัพเมียนมาอีกต่อไป การถอนรากถอนโคนเผด็จการกองทัพนี้เพื่อประชาชนชาวเมียนมาทุกหมู่เหล่า ทุกชนชาติ แม้แต่ชาวโรฮีนจา เพราะประชาธิปไตยเป็นอนาคตเดียวสำหรับประเทศ สำหรับเสถียรภาพ สิ่งนี้เป็นสิ่งเดียวที่ทุกคนให้การยอมรับ ทำให้ประชาชนเมียนมาสามารถรวมตัวกันได้โดยไร้ซึ่งสี ชาติพันธุ์ เป็นหนทางไปสู่จุดสิ้นสุดของกองทัพในการเมืองเมียนมา

---

^๔ ขบวนการอารยะขัดขืน (Civil Disobedience Movement: CDM)

นาย Kyaw Win เครือข่ายสิทธิมนุษยชนเมียนมา ประจำการ ณ กรุงลอนดอน

นางสาว Dian Septiari : เมื่อกองทัพก่อรัฐประหารปีที่ผ่านมา มีการประท้วง การต่อสู้ของประชาชนเกิดขึ้นมากมาย ทำให้ผู้นำในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยจำนวนมากต้องถูกจำคุก เศรษฐกิจประเทศถดถอย ในโอกาสที่ครบ ๑ ปีของการรัฐประหาร คิดว่าเวลาทำให้ความคิดในการต่อสู้ของประชาชนเปลี่ยนไปหรือไม่

นาย Kyaw Win : ความคิดในการต่อสู้ของชาวเมียนมามีความเข้มแข็งมาก ขอยกตัวอย่างการต่อสู้ของประชาชนในรัฐยะไข่ ประชาชนในรัฐยะไข่ไม่เคยลุกขึ้นมาต่อสู้ใด ๆ เพราะโดยพื้นฐานของพวกเขามีนิสัยรักความสงบ แต่พวกเขาถูกข่มขู่กับทหาร เนื่องจากพวกเขาถูกทำร้าย สังหาร เช่นฆ่า ทำให้บรรดามารดา ภรรยา ลูกสาว ต่างบริจาคเครื่องประดับมีค่าเพื่อให้ผู้ชายได้นำเงินเหล่านี้ไปซื้ออาวุธเพื่อต่อสู้กับทหาร สิ่งที่พวกเขาทำเพื่อปกป้องทุกคน ไม่ใช่เพื่อปกป้องตัวเองเท่านั้น เนื่องจากไม่มีใครจะปกป้องพวกเขาได้เนื่องจากเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ดังนั้น หากพูดถึงความคิดในการต่อสู้ของประชาชนแม้แต่วิกฤตทางการเมืองที่เกิดขึ้นในขณะนี้แม้จะแข็งแกร่งยิ่งขึ้น ในโอกาสนี้ขอขอบคุณชาวไทยที่ให้การช่วยเหลือ เราได้รับความช่วยเหลือจากพี่น้องไทย ผู้นำของไทย ชาวเมียนมาที่ต้องลี้ภัยจากเมียนมารัฐีกอบอุ้ม เช่น ตนแม้ปัจจุบันนี้ไม่สามารถกลับไปยังเมียนมาได้ แต่การได้กลับมาเมืองไทยเป็นครั้งคราวให้ความรู้สึกราวได้กลับไปยังเมียนมา ขณะที่ชาวเมียนมาที่ต้องหนีตายจากเมียนมาได้อาศัยประเทศไทยเป็นที่พักพิง เป็นที่หลบภัย ทั้งนี้เป็นเพราะน้ำใจและการดูแลของคนไทย รัฐบาลไทยที่ช่วยเหลือชาวเมียนมา ต่างจากชาวเมียนมาจำนวนมากที่หนีภัยในประเทศไปยังประเทศอินเดียแต่ต้องประสบกับความยากลำบากที่นั่น ด้วยเหตุนี้จึงรู้สึกซาบซึ้งในสิ่งที่ได้รับจากประเทศไทย รัฐบาลไทย และคนไทย ประเทศไทยเป็นด่านแรกที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิกฤตการเมืองของเมียนมา จึงอยากวอนขอรัฐบาลไทยให้มีบทบาทมากกว่านี้ มากกว่าอินโดนีเซีย สิงคโปร์ และมาเลเซีย เนื่องจากไทยได้รับผลกระทบโดยตรงจากสถานการณ์ในเมียนมา นอกจากนั้น กองทัพเมียนมาจะไม่ยุติการเช่นฆ่าประชาชนในเวลาอันใกล้นี้ ขณะที่ประชาชนก็จะไม่ยอมแพ้ต่อกองทัพเช่นกัน จึงเชื่อว่าสถานการณ์ในเมียนมาจะเลวร้ายลงอีก ดังนั้น เราต้องเตรียมพร้อมรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้น

นายพนา จันทรวิโรจน์ : อยากทราบความคิดเห็นของวิทยากร ๓ ท่านเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการประชุมระหว่างประเทศต่อประเด็นเมียนมาตั้งที่นายกอบศักดิ์ ชูติกุลได้กล่าว โดยวิทยากรคิดว่าการประชุมระหว่างประเทศจะช่วยคลี่คลายประเด็นปัญหาที่ท่านได้นำเสนอหรือไม่ ได้แก่ ประเด็นผู้อพยพลี้ภัยทั้งจากอดีตที่ยังตกค้างอยู่ในประเทศไทยและผู้ลี้ภัยใหม่ของพลเอก นิพัทธ์ ทองเล็ก ประเด็นสถานการณ์จะเลวร้ายลงอีกก่อนที่จะดีขึ้นในภายหลังของรองศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน วัฒนายากร และการประชุมระหว่างประเทศจะช่วยคลี่คลายความขัดแย้งต่าง ๆ และจะเป็นประโยชน์ต่อเมียนมาของนาย Sam Nimrod

พลเอก นิพัทธ์ ทองเล็ก : จากมุมมองของนายทหารเห็นว่า สิ่งที่ได้ดีที่สุดในขณะนี้ คือ การปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละวันให้ดีที่สุด ทั้งทหารและตำรวจตระเวนชายแดนต่างปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถในอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบโดยการช่วยเหลือผู้อพยพลี้ภัย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่พัก อาหาร การอำนวยความสะดวกให้ผู้อพยพลี้ภัยได้เดินทางกลับสู่ภูมิลำเนาของตน นอกจากนั้น ตนเห็นว่ามาตรการที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะมาตรการคว่ำบาตร ต้องมาจากภายนอก และเราต้องการมาตรการที่เป็นรูปธรรมมากกว่านี้ ไม่นานมานี้ตนได้ฟังแถลงการณ์ของ KNU ซึ่งมีข้อเรียกร้องเพียง ๒ ประการ คือ ต้องการให้อำนาจการสหประชาชาติประกาศเขตห้ามบิน (No Fly Zone) และพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone) ซึ่งเป็นข้อเรียกร้องที่มีเหตุผลเข้าใจได้ แต่ไม่มีผู้ใดรับฟังความต้องการนี้ ทำให้ตนรู้สึกผิดหวังกับสหประชาชาติและอาเซียน

รองศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน วัฒนายากร : บทบาทของประเทศไทยต่อวิกฤตการณ์เมืองเมียนมาไทยไม่สามารถทำได้เพียงลำพังในการช่วยเหลือเมียนมา แต่ประชาชนชาวเมียนมาต้องเปิดรับให้ประเทศไทยเข้าไปช่วยเหลือ ซึ่งเห็นว่ามี การเปิดรับให้ไทยและนานาชาติบ้างแล้ว สำหรับหน่วยงานฝ่ายไทยที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือส่วนใหญ่จะเป็นภาคประชาสังคมและดำเนินการในรูปแบบที่ไม่ทางการ เป็นลักษณะของการทูตแบบ track one and a half มีเจ้าหน้าที่จากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคมร่วมระดมความคิดเห็นต่าง ๆ อาทิ การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ซึ่งมีข้อเสนอแนะมาตรการที่เป็นรูปธรรม เช่น ระเบียบมนุษยธรรม (Humanitarian Corridor) พื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone) แนวทางเหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ ในเมียนมา ซึ่งตนมองว่าความช่วยเหลือนี้จะเป็นส่วนเติมเต็มให้แก่มาตรการของอาเซียน สหประชาชาติ และกาชาดสากล โดยการริเริ่มนี้ไม่ใช่ของภาครัฐแต่ต้องเป็นการดำเนินการแบบไม่เป็นทางการโดยภาคประชาสังคมหรือภาควิชาการโดยสถาบันการศึกษาาร่วมกันจัดให้มีการหารืออย่างไม่เป็นทางการ ไม่ควรมีความตกลงที่เป็นทางการซึ่งไม่น่าจะเกิดประโยชน์ในช่วงเวลาเช่นนี้

นาย Sam Nimrod : การคืนประชาธิปไตยให้แก่เมียนมาอีกครั้งซึ่งหมายถึงการก่อรัฐประหารของกองทัพเมียนมาสิ้นสุดลงนั้นควรได้รับการสนับสนุนจากนานาชาติโดยสร้างสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่เข้มแข็งเพื่อสร้างรัฐบาลตามระบอบประชาธิปไตยและไม่เปิดโอกาสให้เกิดรัฐประหารได้อีกในอนาคต ประเด็นที่วิทยากรบางท่านได้กล่าวเกี่ยวกับการประท้วงของพลเรือนเป็นกุญแจสำคัญของการต่อสู้ซึ่งมีแนวโน้มจะรุนแรงขึ้นจึงอยากเรียกร้องประชาคมโลกให้ประกาศเขตห้ามบิน (No Fly Zone) และพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone) และเปิดให้มีระเบียบมนุษยธรรม (Humanitarian Corridor) ตลอดแนวชายแดน และอยากจะทำโอกาสนี้ขอคุณรัฐบาลไทย หน่วยงานไทย และชาวไทยที่รับฟังเรา อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ขณะนี้ไม่ใช่สิ่งที่ประเทศไทยจะ

ทำได้เพียงลำพัง ต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากนานาชาติด้วยเพราะเป็นโอกาสที่ชาวเมียนมาจะได้รับ ความช่วยเหลือ ทั้งนี้ บทบาทของประชาคมโลกมีความสำคัญมากซึ่งจะสามารถช่วยเมียนมาได้ดังนี้ ๑) ช่วยให้ กองทัพเมียนมาคืนอำนาจให้แก่รัฐบาลภายในโดยทันที ๒) ยุติสภาบริหารแห่งรัฐ (State Administration Council : SAC) ในการมุ่งเป้าหมายที่พลเรือน การทิ้งระเบิดในพื้นที่ของพลเรือน ๓) ประชาคมโลกต้องมีบทบาท เชิงรุกมากกว่านี้ จากที่ KNU ได้ต่อสู้กับกองทัพเมียนมาหลายรุ่น หลายคนเชื่อว่า ครั้งนี้จะเป็นการต่อสู้ ครั้งสุดท้าย และจะเป็นโอกาสในการนำประชาธิปไตยและความอยู่ดีกินดีกลับมาสู่เมียนมาอีกครั้ง

นางสาว Dian Septiari : กรณีที่นายกรัฐมนตรีกัมพูชาได้เยือนเมียนมาและได้ยื่นข้อเสนอให้มีการเจรจา หยุดยิง ตนมองว่าประเทศสมาชิกอาเซียนต้องการให้การหยุดยิงแบบครอบคลุมทุกกลุ่ม ไม่ใช่การหยุดยิงเฉพาะ กองทัพและกลุ่มติดอาวุธเท่านั้น จึงอยากทราบความคิดเห็นของดร. Sasa ว่า NUG พร้อมทั้งจะเจรจากับกองทัพ หรือไม่ นอกจากนั้น ท่านคิดว่าอาเซียนควรดำเนินการเช่นไรต่อไป

ดร. Sasa : อันดับแรก การหยุดยิงต้องเป็นความตกลงกับชาวเมียนมา การต่อสู้นี้เป็นการต่อสู้ระหว่าง ประชาชนกับกองทัพที่มีนายทหารระดับสูงมากมายและอาวุธ การหยุดยิงเป็นเพียงการโฆษณาชวนเชื่อและ คำโกหกหลอกลวง เมื่อวานนี้เกิดเหตุสังหารหมู่ในหมู่บ้านกะเหรี่ยงในวันปฏิวัติกะเหรี่ยง แสดงให้เห็นว่า ความตกลงหยุดยิงไม่มีจริง ประเด็นที่ ๒ เกี่ยวกับฉันทามติของอาเซียน ๕ ข้อ ไม่สามารถนำฉันทามติ ๕ ข้อ มาใช้กับกองทัพเมียนมาโดยไม่มีแผนปฏิบัติการ ฉันทามติ ๕ ข้อไม่ใช่แค่การที่นายกรัฐมนตรีฮุน เซน แห่งกัมพูชา เยือนเมียนมาและได้พบกับนายพล Min Aung Hlaing เท่านั้น ชาวเมียนมาต่างรู้สึกสิ้นหวังกับอาเซียน เนื่องจาก อาเซียนมีฉันทามติ ๕ ข้อเป็นระยะเวลาหลายเดือนแล้วแต่ไม่มีการกำหนดแนวทางไปสู่การปฏิบัติ การเจรจา เพื่อหาทางออกต้องเป็นการหยุดยิงที่ชาวเมียนมามีส่วนร่วม ประเด็นเรื่องมนุษยธรรมซึ่งเป็นข้อหนึ่งในฉันทามติ ๕ ข้อจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ มีแผนการ มีระยะเวลาดำเนินการ เช่น การช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ต่อเมียนมาในเรื่องโควิด-๑๙ ต้องมีแผนปฏิบัติการชัดเจน ฉันทามติที่ไม่มีแผนรองรับจึงเป็นเพียงการพูดลอย ๆ และแสดงถึงการขาดภาวะความเป็นผู้นำของอาเซียน

ผู้เข้าร่วมฟังการเสวนาได้ถามความคิดเห็น ดร. Sasa ว่า จีนมีบทบาทในการแก้ปัญหาวิกฤตในเมียนมา อย่างไร

ดร. Sasa : หากจีนต้องการหยุดกองทัพเมียนมาย่อมทำได้ แต่บริษัทสัญชาติจีนมีการลงทุนจำนวนมาก ภายใต้อาณัติความตกลงกับกองทัพเมียนมาจึงเป็นเรื่องยากที่จีนจะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้เพียงชั่วข้ามคืน อย่างไรก็ตาม หากประชาธิปไตยและความมีเสถียรภาพกลับคืนมาสู่เมียนมา ประเทศเพื่อนบ้านไม่ว่าจะเป็นจีน อินเดีย ไทย ต่างได้รับผลประโยชน์จากเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ สิ่ง que ทุกคนต้องการคือให้กองทัพคืนอำนาจให้แก่ ประชาชน และออกไปจากการเมือง เพราะประชาชนเลือกอนาคตของตนเองแล้วด้วยการปกครองแบบประชาธิปไตย แบบสหพันธรัฐ

จากนั้นผู้ดำเนินรายการจึงเปิดโอกาสให้ผู้เข้าฟังการเสวนาได้ร่วมแสดงความคิดเห็น

ดร. ชิงชัย หาญเจนลักษณ์ : เห็นด้วยกับดร. Sasa แต่สิ่งที่ดร. Sasa พูดนั้นเป็นเป้าหมายสุดท้าย แต่ตอนนี้เราต้องพูดถึงวิธีการที่จะไปถึงเป้าหมาย นอกจากนั้น ตนเห็นด้วยกับนายกอบศักดิ์ ชุติกุล เพราะเราไม่สามารถยึดแนวทางดำเนินการแบบเดิมปีแล้วปีเล่าได้ จึงขอเสนอแนวทางโดยผสมข้อเสนอของนายกอบศักดิ์ ชุติกุล และรองศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน วัฒนายากร โดยการเจรจาแบบไม่เป็นทางการ เปิดโอกาสให้นักวิชาการไทยได้เข้าไปมีส่วนร่วม เพื่อเตรียมการไปสู่การจัดประชุมระหว่างประเทศ

นาย Ahmad Zahid Hamidi อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของมาเลเซีย : ทหารในเมียนมาฝังรากในประเทศมาอย่างยาวนาน จึงเป็นการยากที่จะให้พวกเขายินยอม แต่จะต้องมีวิธีในการสร้างหลักประกันที่พวกเขาเห็นว่าเป็นวิถีทางประชาธิปไตยที่ดีที่สุดและหาเวทีประชุมเพื่อปรึกษาหารือกับทุกฝ่าย โดยเฉพาะในลำดับแรก ประชาคมโลกควรหาวิธีการช่วยเหลือด้านอาหาร มนุษยชนก่อน ซึ่งถือว่าเป็นวิธีที่ปฏิบัติได้ง่ายที่สุด สำหรับประเด็นการเดินทางเยือนเมียนมาของนายฮุน เซน ตนเห็นว่าต้องเป็นการเดินทางเยือนส่วนตัว เขาจะไปในฐานะนายกรัฐมนตรีก็พูชาไม่ได้ เขาไม่สามารถเจรจากับผู้นำกองทัพเมียนมาในฐานะตัวแทนของอาเซียน หากกระทำเช่นนั้นเขาต้องนำอาหารหรือมาพูดคุยในอาเซียนด้วย ฉันทามติ ๕ ข้อของอาเซียนไม่ประสบความสำเร็จเพราะไม่มีแผนปฏิบัติการ

*****